

UMEÅ UNIVERSITET

Regeringskansliet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Ert dnr U2025/01126

Yttrande över promemorian ”Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter”

Umeå universitet har inbjudits att inkomma med synpunkter på promemorian ”Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter”. Remissen har hanterats av Studentcentrum i samråd med universitetsjurist vid Universitetsledningens kansli.

Sammanfattning

Förslagen i promemorian innehåller tre separata och sinsemellan självständiga förslag.

Första förslaget berör utökade registerkontroller inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Universitetet har inga synpunkter på detta förslag.

Andra förslaget berör införandet av belastningsregisterkontroll vid antagning till vissa högskoleutbildningar. Universitetet ser positivt på de föreslagna förändringarna men önskar vissa tydliggöranden kring förslagen.

Tredje förslaget berör ökade möjligheter att avskilja studenter på högskolan och yrkeshögskolan. Här ser universitetet positivt på utökade möjligheter att agera men efterfrågar vissa tydliggöranden kring förslagen.

Synpunkter på förslagen i promemorian

Belastningsregisterkontroll vid antagning till vissa högskoleutbildningar

I enlighet med vad Umeå universitet anförde i sitt yttrande gällande betänkandet SOU 2021:83 innebär förslaget en svår avvägning mellan å ena sidan bedömningen av integritetskränkning och begränsning av enskildas möjligheter till återanpassning i samhället och å andra sidan behovet av en rimlig, enhetlig och förutsebar reglering för antagning, anställning och yrkeslegitimation. Utifrån de bedömningar som beskrivs i promemorian tillstyrker Umeå universitet förslaget om att införa en belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar i enlighet med vad som beskrivs i promemorian. Universitetet delar bedömningen att kontrollen bör begränsas till sådana brott som med stor sannolikhet innebär att den sökande skulle nekas lärarlegitimation eller yrkeslegitimation inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Att de enskilda utbildningsanordnarna föreslås inkluderas i reformen är positivt utifrån grundtanken om ett gemensamt nationellt samordnat antagningssystem till högskolan. Detta förhindrar att det uppstår parallella antagningssystem till utbildningar som leder till samma examina och skapar förutsättningar för att antagningen ska fungera smidigt och rättssäkert för alla sökande samt underlättar informationen till sökande.

Universitetet önskar dock ett förtydligande kring hur processen med reservantagning och antagning av sena sökande ska ske för berörda utbildningar. I god tid innan införandet behöver det tydliggöras hur

UMEÅ UNIVERSITET

en bra och funktionell process ska se ut gällande hur Universitets- och högskolerådet (UHR) och lärosätena ska samverka med Polismyndigheten kring belastningsregisterkontroll för reservantagning och antagning av sena sökanden till berörda utbildningar. Utan tekniskt stöd skulle denna kontroll behöva göras manuellt, vilket är mycket tidskrävande. Det riskerar att försena antagningsbeskeden så pass mycket att sökanden inte hinner påbörja sin utbildning i tid vilket kan innebära stora utmaningar för berörda utbildningar.

Universitetet instämmer i SUHF:s remissvar gällande påpekandet om att det finns studenter och andra deltagare i utbildning vid högskolan som inte omfattas av förslagen. Dels gäller det studenter från andra länder som kan söka sig till svenska lärosäten, där det kan bli svårt att få ut aktuella domar från vissa länder. Dels gäller det deltagare i uppdragsutbildning, vilka inte omfattas av högskolans antagningssystem och inte formellt är studenter vid högskolan.

En ny avskiljandegrund för högskolan och yrkeshögskolan

Umeå universitet ser positivt på förslaget om ökade möjligheter att agera utifrån syftet att värna andra studenters och anställdas trygghet. En ny avskiljandegrund innebär ett utvidgat handlingsutrymme i lärosätets arbete för att främja en god studie- och arbetsmiljö för studenter och anställda. Förslaget om att studenten tidigare ska ha varit föremål för beslut om disciplinära åtgärder för att ett avskiljande ska kunna ske ger studenten möjlighet att ändra det beteende som föranledde den disciplinära åtgärden. Då många studenter läser vid flera olika lärosäten kan det dock behöva förtydligas om disciplinära åtgärder från andra lärosäten kan återopas om detta skulle vara aktuellt.

En nackdel med förslaget är att det kan medföra att ärenden kan pågå under väldigt lång tidsrymd. Som framgår i promemorian har disciplinära åtgärder och avskiljande olika syften och ett alternativ som nämns i promemorian skulle kunna vara att hantera dessa ärenden inom ramen för reglerna för disciplinära åtgärder genom att tiden för avstängning förlängs. Detta skulle sannolikt kunna leda till snabbare åtgärder och det är därför olyckligt att detta alternativ inte utretts vidare kopplat till denna promemoria. Därigenom är det svårt att ta ställning till vilket alternativ som är att föredra.

Gällande förslaget om att tidsfristen för avskiljandet ska vara tre år och att studenten sedan ska kunna återvända till studierna vill Umeå universitet understryka att denna typ av ärende kan pågå under mycket lång tid. Därigenom kan mycket ha förändrats gällande utbildningens upplägg enligt den utbildningsplan som ligger till grund för studierna och risken finns även att utbildningen kan ha upphört. Det är därigenom inte säkert att det finns förutsättningar för berörd student att återvända till utbildningen på det sätt som formuleras i förslaget.

Yttrandet har fastställts av rektor Tora Holmberg efter föredragning av enhetschef Peter Hörnemalm.

Tora Holmberg
Rektor

Expedieras till
*Regeringskansliet
Fakulteter
Lärarhögskolan
Studentkårer
Universitetslednings kansli*